

Г. І. КРИВОЛАП

(Білгород-Дністровський)

МУСТЬЕРСЬКІ ЗНАХІДКИ В БІЛГОРОДІ-ДНІСТРОВСЬКОМУ

У березні 1963 р. під час копання господарської ями у дворі залізничної лікарні в м. Білгороді-Дністровському робітники СМУ-13 на глибині близько 4,5 м від поверхні знайшли кілька оброблених кременів. Краєзнавець М. І. Баранова зібрану колекцію кременів передала в Білгород-Дністровський краєзнавчий музей.

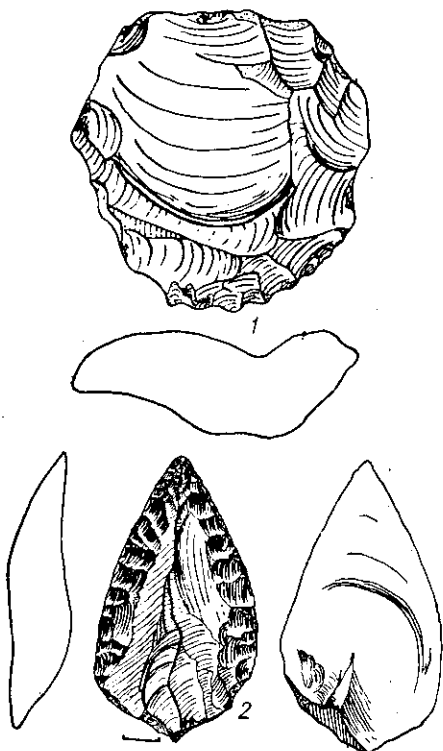
В колекції виявились крем'яні вироби: гостроконечник, диско-видний нуклеус і відщепи.

П. Й. Борисковський, до якого музей звернувся за консультацією, на підставі рисунків кременів припустив, що вони належать до мустьєрської епохи палеоліту. Це припущення підтвердилося і при особистому знайомстві П. Й. Борисковського з колекцією кременів.

Знайдені в Білгороді-Дністровському кремені демонструвалися в Інституті археології АН УРСР в м. Києві. С. М. Бібіков, В. Н. Даниленко та Ю. Г. Колосов визначили їх як мустьєрські.

Крем'яні вироби були знайдені в південній околиці м. Білгорода-Дністровського, яка підноситься на 34 м над рівнем моря. Берег Дністровського лиману знаходиться приблизно за 1 км на північний захід і за 2 км на північний схід від місця знахідки.

На місці знахідок працівники музею провели додаткові дослідження котлована і уточнили послідовність геологічних шарів. Було знайдено кілька відщепів кварциту і значна кількість необроблених крем'яних гальок.

Нуклеус і гостроконечник з Білгорода Дністровського.

Котлован в плані був круглим, з діаметром до 6 м у верхній частині і до 4 м на дні. Глибина його — 4,5 м. Послідовність шарів (зверху вниз) така: 1) еоловий дрібносипучий пісок — глибина 0—3,00 м; 2) суглинистий пісок жовто-сірого кольору — 3,00—3,50 м; 3) темний гумусований шар — 3,50—3,90 м; 4) сіро-глинистий пісок іржавого забарвлення — 3,90—4,40 м; 5) сірий суглинок.

Крем'яні вироби були знайдені в четвертому шарі.

Особливо цікавим є дисковидний нуклеус і типовий мустьєрський гостроконечник (рис. 1, 1, 2). Нуклеус складається з двох фрагментів, бо він був розбитий ще в давнину. По лінії зламу обидва фрагменти цілком сходяться; на зламі вони вкриті однаковою патиною. Корка жовна на обох фрагментах однакової товщини. Нуклеус має сліди цілого ряду сколів.

Великий інтерес становить гостроконечник. Довжина його — 7,5 см, ширина основи — 4,5 см, товщина — 1,5 см. Основа гостроконечника має ударну площадку прямокутної форми розміром 0,7×0,8 см. До неї примикав ударний бугорок. Черевце гладке і ніби відполіроване. Спинка має різке окреслення гребеня, який йде від вістря і згладжується в основі. Края старанно ретушовані, спинка і черевце гостроконечника вкриті густою білою патиною, края місцями вкриті вапняковими натіками. Крем'яний гостроконечник, можливо, служив наконечником дротика для первісних мисливців. Становить інтерес також патинизований кварцитовий відщеп з фетованою, типовою для мустьєрської техніки, площадкою.

Колекція крем'яних виробів — гостроконечник, нуклеус, відщепи, — знайдена в Білгороді-Дністровському, розширює наші знання про розселення неандертальської людини. Мабуть, ми тут маємо справу з залишками стоянки неандертальських мисливців, яка знаходиться далеко на південь від таких мустьєрських стоянок Середнього Подністров'я, як Молдова.

Колекція кременів зберігається в експозиції Білгород-Дністровського краєзнавчого музею.

Г. И. КРИВОЛАП

МУСТЬЕРСКИЕ НАХОДКИ В БЕЛГОРОДЕ-ДНЕСТРОВСКОМ

Резюме

В статье публикуются кремневые изделия мустьерской эпохи, найденные в г. Белгороде-Днестровском во время хозяйственных работ. В коллекции хранятся остроконечник, дисковидный нуклеус и отщепы. Возможно, в данном случае мы имеем дело с остатками стоянки мустьерского времени.